22 קילומטר:
הסכנה הנשקפת מצבא הטרור של הרשות הפלסטינית

סא"ל (במיל') עו"ד
מוריס הירש

JCFA
המרכז הירושלמי
לענייני חוץ ובטחון

22 קילומטר:
הסכנה הנשקפת
מצבא הטרור
של הרשות הפלסטינית

סא"ל (במיל') עו"ד **מוריס הירש**

JCFA
המרכז הירושלמי
לענייני חוץ וביטחון

2026

תמונת הכריכה: חיילי הרשות הפלסטינית (ויסאם השלמון/פלאש90)

המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון
רחוב תל חי 13, ירושלים, 9210717
טל': 02-5619281 | פקס: 02-5619112
דוא"ל: info@jcfa.org
אתר האינטרנט: he.jcfa.org | jcfa.org (אנגלית)

© 2026 המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון (ע"ר)

מסת"ב 978-965-218-179-4 ISBN

תוכן העניינים

תקציר מנהלים 5

פתח דבר 7

הסכמי אוסלו — מהו כוח השיטור של הרש"פ? 9

היקף הסכנה — 22 ק"מ 31

סיכום, מסקנות והמלצות 37

נספח 41

הערות 43

תקציר מנהלים

- מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית חרגו במידה ניכרת ממגבלות כוח האדם, אמצעי הלחימה והסמכויות המבצעיות שנקבעו במסגרת הסכמי אוסלו.

- במהלך השנים התפתחו מנגנוני הביטחון מגוף בעל אופי שיטורי־אזרחי לכוח בעל יכולות צבאיות, לרבות יכולות התקפיות, הנתמך באמצעות הכשרה, מימון ואספקת ציוד בידי גורמים זרים.

- השילוב בין יכולותיהם הצבאיות, קרבתם הגיאוגרפית למרכזי וריכוזי האוכלוסייה של מדינת ישראל, ומקרים מתועדים מן העבר שבהם השתתפו אנשים ממנגנוני הביטחון במעשי טרור, יוצר פוטנציאל להתהוותו של איום ממשי למתקפה רחבת היקף בעתיד.

- המדיניות הנהוגה כיום מצד ישראל והקהילה הבינלאומית אפשרה את המשך התרחבותם והתעצמותם הצבאית של מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית, וזאת בניגוד למסגרת ולמגבלות שנקבעו בהסכמי אוסלו.

- המלצות המדיניות כוללות את צמצום מצבת מנגנוני הביטחון להיקף שעליו הוסכם מלכתחילה, הפסקת הסיוע הצבאי ואספקת האמצעים וההכשרה הצבאית המתקדמת, הידוק הפיקוח והבקרה על מנגנוני הביטחון, וחיזוק היערכותה ההגנתית של מדינת ישראל.

פתח דבר

במהלך טבח שבעה באוקטובר פלשו מעזה לישראל יותר מ־6,000 מחבלים. מחציתם כוח מיומן, חמוש, שנמנה עם הכוחות של ארגוני הטרור (חמאס, הג׳יהאד האסלאמי הפלסטיני, גדודי חללי אל־אקצא ועוד), ומחציתם מחבלים אחרים, תושבי עזה, שלא היו בהכרח חברים בארגוני הטרור. הנקודה הרחוקה ביותר שחוליית מחבלים הגיעה אליה הייתה העיר אופקים – 22 ק״מ מעזה.

בניגוד למה שנקבע בהסכמי אוסלו, ביהודה ושומרון (יו״ש) קיים כוח חמוש גדול פי עשרה מסך המחבלים שפלשו מעזה, שרק ממתין להוראה לתקוף. מדובר בכוח מיומן ומאומן המחזיק בעשרות אלפי כלי נשק. רבים מקרב שורותיו כבר השתתפו בפעולות טרור נגד מדינת ישראל ואזרחיה, והוא מתאמן על מתווה אחד בלבד – לתקוף את מדינת ישראל. מדובר במנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית (רש״פ).

להבדיל מהאזור המכונה ״עוטף עזה״, באזורים הסמוכים ליהודה ושומרון שוכן ריכוז האוכלוסייה הגדול ביותר במדינה. במותניים הצרים של ישראל, שכונו בפי שר החוץ לשעבר אבא אבן ״גבולות אושוויץ״ – מקלקיליה ביו״ש ועד לשפת הים התיכון, בשטח שכולל את כפר סבא, רעננה, הוד השרון, הרצליה וריכוזי אוכלוסייה ותעשייה רבים אחרים – המרחק מ״הקו הירוק״ שנקבע בשנת 1949 ועד לים הוא 14 ק״מ בלבד. ברדיוס של 22 הק״מ לאורך אותו ״קו ירוק״, בדומה למרחק שאליו הגיעו מחבלי חמאס בשבעה באוקטובר, מתגוררים מיליוני אזרחים שחייהם נתונים בסכנה.

במלחמת הטרור שיזם יאסר ערפאת, ואשר נמשכה מספטמבר 2000 ועד 2005, השתתפו מאות רבות של מחבלים ממנגנוני הביטחון של הרש״פ. מאז, כפי שיוצג במחקר זה, מנגנוני הביטחון של הרש״פ ביו״ש בלבד

גדלו ב־400%, והפכו מכוח שיטור קטן בעל אמצעי לחימה מועטים לצבא מיומן המצויד בעשרות אלפי כלי נשק ובאמצעי לחימה רבים נוספים.

בפי גורמים ברש"פ, מלחמת הטרור שיזם ערפאת כונתה "אינתיפאדת אל־אקצא". השם נבחר כדי לרתום את ההמונים לטענה הכוזבת כאילו מדינת ישראל/היהודים פוגעים בהר הבית ובמסגדים שעליו ולכן נדרש להגן עליו. באופן דומה, השם שנתנו גורמי חמאס לטבח שבעה באוקטובר הוא "עמלִיַת טוּפַאן אל־אַקְצַא" ("מבצע מבול אל־אקצא"). הדמיון בין השמות אינו מקרי. הוא מלמד על תובנה עמוקה הרבה יותר: אין באמת הבדל של ממש בין הרש"פ, שנשלטת על ידי פת"ח, לבין חמאס. שני הארגונים דוגלים בטרור ושניהם שואפים להשמיד את מדינת ישראל.

בהיעדר פעולה דחופה וממוקדת לפירוק הסכנה, תרחיש "היפוך הקנים" – שם הקוד למצב שבו אנשי מנגנוני הביטחון של הרש"פ מפנים את כלֵי נשקם כלפי אזרחי ישראל, אם כפעולה יזומה מצד הרש"פ ואם כפעולות טרור עצמאיות עקב אובדן שליטה – עלול להסתיים שוב בטבח נוראי.

הסכמי אוסלו — מהו כוח השיטור של הרש"פ?

בהתאם למוסכם בין ממשלת ישראל לבין הארגון לשחרור פלסטין (אש"ף) בהסכמי אוסלו,[1] ה"משטרה" של הרשות הפלסטינית – במקור The Palestinian Authority Police Force – הייתה אמורה להיות כוח שיטור קטן שתפקידו לשמור על הסדר המקומי. אותה משטרה הייתה מורכבת מכוח שיטור וכוח מודיעיני, שיחד היו אמורים להילחם בפשיעה הפלסטינית הרגילה מחד, ובארגוני המחבלים כגון חמאס, החזית העממית, הג'יהאד האסלאמי הפלסטיני ושאר ארגוני הטרור, מאידך. לצורך המשימה אף הוסכם לחמש אותם בכמות מוגבלת של כלי נשק.

כהרגלו של ארגון אש"ף וכהרגלה של הרשות הפלסטינית (הרש"פ), מה שהחל בכוונות כנות, לפחות מצד ישראל, הפך חיש מהר מכוח שיטור צנוע לצבא של מחבלים.

במקור, ה"משטרה" של הרש"פ ביו"ש, על כל רכיביה, הוגבלה לשנים עשר אלף (12,000) אנשים שצוידו ב־4,000 רובים, 4,000 אקדחים, 120 מקלעים (0.3 ו־0.5) ו־15 כלי רכב ממוגנים.

במשך השנים החליטה הרש"פ, תוך הפרה בוטה של הסכמי אוסלו, להפוך את ה"משטרה" הקטנה המורכבת מ"שוטרים" לגופים גדולים ומסועפים תחת השם הכולל "מנגנוני הביטחון" של הרש"פ, המורכבים מ"חיילים". במקום כוח קטן מוגבל בהיקפו, מנגנוני הביטחון הללו מונים כיום, על פי ההערכה, כשבעים אלף (70,000) חיילים. מכוח מצומצם המחזיק בכמות מוגבלת של כלי נשק צמח פתאום כוח שמחזיק בעשרות אלפי רובים ואקדחים, עובר אימונים צבאיים של ממש, ומצויד בעשרות כלי רכב ממוגנים. חלק מכלי הנשק התקבלו באישור ממשלת ישראל, ואילו אחרים הוברחו ליו"ש או שהם תוצר מקומי.

הסכמי אוסלו

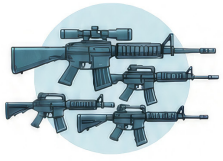
המודל המקורי

כוח שיטור אזרחי מוגבל

12,000 שוטרים

שיטור אזרחי בלבד

רובי סער ונשק קל

15 כלי רכב ממוגנים
ו- 120 מקלעים

המציאות היום

המצב בשטח

צבא מאומן בעל יכולות תקיפה

כ-70,000 חיילים

יכולות קומנדו, ארטילריה ולוחמה מתקדמת

עשרות אלפי רובי סער

עשרות כלי רכב ממוגנים,
RPG ומאות מקלעים

VS

פער דרמטי

צל"פ — צבא לשחרור פלסטין

על פי נתוני הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה (PCBS), שיעור הפשיעה המדווחת ברשות הפלסטינית (ללא רצועת עזה ומזרח ירושלים שבשליטת ישראל) עמד בשנת 2024 על 1,335.6 עברות פליליות לכל 100,000 תושבים.[2] שיעור זה נחשב נמוך יחסית בהשוואה למדינות העולם, ומעיד כי החברה הפלסטינית אינה מאופיינת בשיעורי פשיעה חריגים המצדיקים את הקמתו של כוח מזוין רחב היקף לצורכי שיטור.

יתר על כן, כוח שיטור אזרחי אינו נדרש, מעצם טבעו, לעבור הכשרה צבאית מקיפה הכוללת אימוני שריון, ארטילריה, צליפה, מקלעים כבדים וצניחה. לצד זאת, כפי שיוצג בהמשך, מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית אינם פועלים, הלכה למעשה, נגד ארגוני הטרור הפועלים בשטחה.

מכלול זה של נתונים ועובדות מוביל למסקנה שלא ניתן להתחמק ממנה: הישות שהוקמה אינה כוח שיטור, כי אם מערך צבאי לכל דבר ועניין – צבא הרשות הפלסטינית, המשרת בפועל את מטרות הטרור.

בדומה לקונספציה ששררה במדינת ישראל ב־6 באוקטובר 2023, התעלמות מצבא טרור זה המהווה סכנה ממשית ומוחשית תוביל אותנו לתסריט ידוע מראש. אם ישראל לא תפעל לפירוקו, או לכל הפחות להקטנה ממשית שלו לממדים שעליהם הוסכם, מיליונים מאזרחי המדינה יוסיפו להימצא בסכנה ועלולים ליפול פעם נוספת קורבן לטבח שממדיו עלולים לגמד את תוצאותיו של טבח שבעה באוקטובר.

המשטרה הפלסטינית על פי הסכמי אוסלו — סדר כוחות ואמל"ח

סעיף IV לנספח הראשון של הסכם הביניים[3] הגדיר, תיחם והגביל את האפשרות של הרש"פ להקים "משטרה פלסטינית".

על פי סעיף זה, תפקידי "המשטרה", שנשאו אופי שיטורי מובהק, היו:

- לשמור על הסדר הציבורי הפנימי בשטחי הרש"פ;

- להגן על הציבור ועל רכושו ולהעניק תחושת ביטחון;
- לאמץ את כל האמצעים הנדרשים כדי למנוע פשיעה;
- להגן על מתקנים ציבוריים, תשתיות ומקומות בעלי חשיבות מיוחדת, ולמנוע מעשי הטרדה ונקמה;
- להיאבק בטרור ולמנוע הסתה לטרור.

הפרק אף הגדיר את שש[4] הזרועות השונות של "המשטרה", והן כללו כוחות משטרה, כוחות ביטחון ציבורי, כוחות ביטחון מסכל, כוחות השמירה על יו"ר הרש"פ (המשמר הנשיאותי, להגדרתם), כוחות מודיעין וכוח חילוץ והצלה.

היקף הכוח הוגבל לשלושים אלף איש בסך הכול, מתוכם שנים עשר אלף היו אמורים להתפרס ביו"ש והשאר ברצועת עזה. על פי המוסכם, הרש"פ הייתה אמורה להעביר את כל שמות "השוטרים" לידי ישראל, ולישראל הייתה זכות וטו על גיוסו של מועמד זה או אחר, אם דרשה זאת. כך נכתב במקור:[5]

> *The Palestinian side will notify Israel of any candidate for recruitment to the Palestinian Police. Should Israel object to the recruitment of any such candidate, that person shall not be recruited.*

בנוגע לציוד ולכלי נשק קבע ההסכם כי כוחות "המשטרה" ביו"ש היו רשאים להצטייד ב־4,000 רובי סער,[6] 4,000 אקדחים, עד 120 מקלעים ועד 15 כלי רכב לשימוש בעת התפרעויות.

למרבה הצער אף סוכם שאפשר להגדיל את כמות כלי הנשק והציוד, וזאת בהסכמת הצדדים. קביעה מוזרה הוסיפה שהמונח "אמל"ח" שבסעיף כולל כלי נשק, תחמושת ו"חומר נפץ", וזאת למרות העובדה שההסכם לא התייחס כלל לאפשרות של החזקת "חומר נפץ", ומשכך, אף לא קבע מגבלות על היקף "חומר הנפץ" שיהיה בידי המשטרה.

אשר לעיר חברון, נוסף סעיף VII לנספח ולפיו לאחר שייסוגו כוחות

צה"ל מאזור H-1, תוכל הרש"פ להקים בעיר תחנות משטרה ולאיישן בכוח המונה עד 400 שוטרים, מצוידים ב־20 כלי רכב וב־200 אקדחים.

גידול הכוח במשך השנים

החריגה בגודל "המשטרה הפלסטינית" החלה מיד עם היישום של הסכם עזה־ירי‌חו, בשנת 1994.[7] על פי דוח של מחלקת המדינה של ארה"ב מחודש נובמבר 1995,[8] עוד לפני הכינון המלא של הרש"פ, כבר עמד היקף הכוח על 18,000 אנשים, אף שהוגבל על פי ההסכם באותו שלב ל־9,000 בלבד.[9]

על פי דוח משנת 2021 שפרסם מכון PASSIA,[10] מכון מחקר פלסטיני עצמאי, אף שגודלו של כוח המשטרה הוגבל בהסכמי אוסלו ל־30,000 אנשים (12,000 שוטרים ביו"ש ו־18,000 שוטרים ברצועת עזה), כבר בשנת 1997, לאחר יישום השלבים הנוספים בהסכמי אוסלו ב' והעברת שאר הערים הערביות הגדולות ביו"ש לאחריות פלסטינית וכינון מלא של הרש"פ, גדל היקף כוח האדם במשטרה לכ־32,000 אנשים.[11]

בשנת 2001 הוערך כי היקף הכוח ביו"ש ובעזה עומד על כ־40,000 אנשים.[12] עד שנת 2003 הוא גדל לכ־52,000.[13] בשנת 2006 הוא עמד על כ־61,051 אנשים.[14]

בשנת 2007 החלה הסדרה מחודשת של כוח "המשטרה". במסגרת הארגון מחדש זכו צבר הכוחות לשם הרשמי "מנגנוני הביטחון" של הרש"פ,[15] שהיו מורכבים מהמשטרה האזרחית (Civil Police), הביטחון הלאומי (National Security Forces), הביטחון המסכל (Preventive Security), המודיעין הכללי (General Intelligence), המודיעין הצבאי (Military Intelligence), ההגנה האזרחית (Civil Defense) ומשטרת מכס (Customs police).

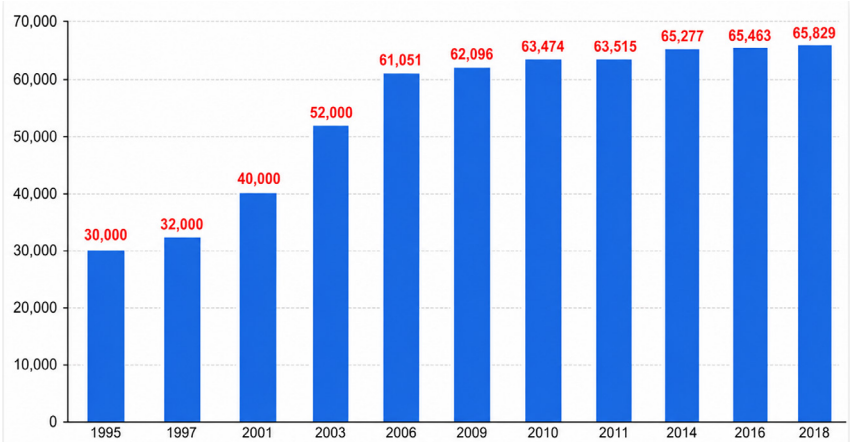
בשנת 2009 גדל הכוח לכ־62,096 אנשים, ובשנת 2010 כבר מנה כ־63,474 אנשים.[16]

בשנת 2011 גדל הכוח לכ־63,515.[17] בשנת 2014 נמצא שהכוח הוסיף

לגדול ועמד על 65,277 אנשים. בשנת 2016 היו ברש"פ 65,463 מקבלי משכורות ב"מנגנוני הביטחון".[18] בשנת 2018 מנה כוח האדם ב"מנגנוני הביטחון" של הרש"פ כ־65,829 אנשים.[19] כל הנתונים האלה מתייחסים אך ורק לכוחות הביטחון של הרש"פ. עליהם נוספו עשרות אלפים המזוהים עם חמאס ברצועת עזה.

כלומר, כבר בשנת 2018 היה היקף הכוחות במנגנוני הביטחון גדול ב־550% – פי חמישה וחצי – מההיקף שעליו סוכם.

הגידול המתמיד בהיקף צבא הטרור של הרש"פ

על פי דוח של AMAN, מכון מחקר פלסטיני אחר, היקף הכוחות של מנגנוני הביטחון ברש"פ גדל אף יותר ממה שדווח על ידי PASSIA: מ־64,491 אנשים בשנת 2013 ל־67,772 אנשים בשנת 2017.

השתלטות חמאס על רצועת עזה — מבחן מקבלי המשכורות

בקיץ 2007, לאחר הבחירות וניצחון חמאס וסירובו של מחמוד עבאס לקבל את תוצאות הבחירות, השתלטו כוחות חמאס באלימות על שטח רצועת עזה, וזאת לאחר כ־3 ימים שבהם השליכו מהגגות מתנגדים ואנשי כוחות ביטחון פלסטינים וירו בפיקות הברכיים של כל מי שניסו

להתנגד. חלק מתומכי הרש"פ ברצועה נסו לעבר הגדר כדי לקבל מקלט בישראל ולעבור לשטחי יהודה ושומרון.

לאחר השתלטות חמאס על רצועת עזה הוקפא היקף הכוחות של "מנגנוני הביטחון" של הרש"פ בעזה והועמד על 18,151 אנשים.[20] השוטרים ואנשי המנגנון שנותרו בעזה המשיכו לקבל משכורת אף בלי לעבוד, כך שהגידול בהיקף הכוחות נרשם רק ביו"ש.

על פי הנטען, חלק מהמשתתפים בטבח שבעה באוקטובר נשאו תיעוד בדבר השתייכות למנגנוני הביטחון של הרש"פ. עם זאת, לא ברור אם מדובר במחבלים שנמנו עם אותם 18,151 אנשים, והדבר מחייב בחינה מעמיקה יותר שחורגת מגבולותיו של מחקר זה.

בדוח חדש יחסית שפרסם ארגון DCAF[21] נטען כי על פי מידע שמסרה הרש"פ לארגון באפריל 2023, היקף כוחות הביטחון של הרש"פ ביו"ש עמד על כ־34,000 אנשים. נתון זה, שמציג את המספר הקטן ביותר של כוחות ביטחון ב־20 השנים האחרונות, אינו מתיישב עם המציאות, שהרי אילו ירד מניין הכוחות במנגנוני הביטחון של הרש"פ בשיעור גבוה כל כך – כ־25% – היה הדבר משתקף גם בירידה בסכומים שהרש"פ משלמת למנגנוני הביטחון. על פי דוחות ביצוע תקציביים שמשרד האוצר של הרש"פ מפרסם באתר הרשמי שלו, היקף המשכורות שהרש"פ משלמת למנגנוני הביטחון באמצעות משרד הפנים עמד על 3.153 מיליארד ₪ בשנת 2017 ועל 3.078 מיליארד ₪ בשנת 2025. משכך, יש להתייחס בספקנות רבה לנתונים שהוצגו בדוח של DCAF.

מיהם אנשי כוחות הביטחון של הרש"פ?

כאמור לעיל, כפי שהוסכם באופן מפורש בהסכמי אוסלו, למדינת ישראל הייתה אמורה להיות זכות וטו[22] על גיוס של כל אדם לתוך מנגנוני הביטחון של הרש"פ. אף אם הסדר זה יושם בראשית הדרך, בהמשך טושטשו הגבולות לחלוטין.

הדבר בא לידי ביטוי בדרכים שונות. כך, לדוגמה, אחת הזרועות של "המשטרה הפלסטינית", על פי הסכמי אוסלו, הייתה המשמר הנשיאותי.

ברם בשל המעורבות העמוקה והשיטתית של אנשי המשמר הנשיאותי של ערפאת במלחמת הטרור שאותה יזם ושהחלה בשלהי חודש ספטמבר 2000, הכריזה מדינת ישראל בדצמבר 2001 על "כוח 17" (המשמר הנשיאותי) ועל "התנזים" ארגוני טרור.[23]

הכרזה

לפי פקודת מניעת טרור, התש"ח–1948

בתוקף סמכותה לפי סעיף 8 לפקודת מניעת טרור, התש"ח–1948[1], ונוסף על הכרזות שהודעה עליהן פורסמה בילקוט הפרסומים, התשמ"ו, עמ' 1436 ובילקוט הפרסומים התשמ"ט, עמ' 3474, בילקוט הפרסומים התשנ"ד, עמ' 2786 ובילקוט הפרסומים התשנ"ח, עמ' 2314, מכריזה הממשלה שזיהתה את המפורטות להלן הן ארגונים טרוריסטים:

1. התנזים – הנט"ים;
2. כוח 17 (המשמר הנשיאותי) – קואת 17 אמן אלראאסה.

כ"א בכסלו התשס"ב (6 בדצמבר 2001)
(חמ 3–1288)

גדעון סער
מזכיר הממשלה

[1] ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 73.

משמעות המונח "תנזים" היא "הארגון", ושמו נועד לסמן את מרכזיותו בתנועת הפת"ח. פעילי התנזים הם שהובילו את מתקפות הטרור עוד בטרם הצטרפו חמאס, הג'יהאד האסלאמי והחזית העממית ושאר ארגוני הטרור לזירה. מתוך התנזים, שהוא חלק אורגני ובלתי נפרד מתנועת הפת"ח, צמחו בהמשך "גדודי חללי אל־אקצא", ששימשו באופן מובהק זרוע הטרור של התנועה.

הפרת הסיכומים — הרגל

עם כניסתו של יאסר ערפאת לרצועת עזה ביולי 1994 נרשמה הפרה יסודית של הסכמי הביטחון: בחסות החסינות של שיירתו הרשמית הובחו לרצועה מבוקשים בכירים, מוסתרים בכלי הרכב של הפמליה. הבולט שבהם היה ג'יהאד עמארין, שצמח בשורות ה"תנזים" והובחר בניגוד מפורש לסיכומים עם ישראל. לימים הפך עמארין למייסד והמפקד של "גדודי חללי אל־אקצא" ברצועה, תוך שהוא מנצל את מעמדו הרשמי במנגנוני הביטחון להכוונת עשרות פיגועי ירי ומטען קטלניים, עד לסיכולו הממוקד בשנת 2002.

ההפרה של הסכמי הביטחון עם ישראל העמיקה עם שילובם הממוסד של פעילי טרור במנגנוני הביטחון הפלסטיניים. גורמים רשמיים באש"ף וברשות הפלסטינית אף נוהגים להתהדר בשיעור המעורבות הגבוה של אנשי כוחות הביטחון בביצוע פעולות טרור נגד ישראלים, וכן במספרם הרב של האסירים הביטחוניים שצמחו מתוך שורות המנגנונים.

כך, לדוגמה, בכיר אש"ף ג'יבריל רג'וב, שהוא עצמו מחבל, התפאר פעם בכך שלא פחות מ־12% מהמחבלים הכלואים בבתי הסוהר במדינת ישראל השתייכו לכוחות הביטחון של הרש"פ.[24]

תקופת עבאס — אותה גברת בשינוי אדרת

מותו של ערפאת בנובמבר 2004 ועלייתו של מחמוד עבאס לא שיפרו את המצב. נהפוך הוא: דווקא עבאס הוא שהביא לגידול הנרחב של מנגנוני הביטחון ולחידוש הכשרתם. הוא אף המשיך והעמיק את המדיניות של שילוב מחבלים בתוך המנגנונים.

עבאס הציג ומיתג את עצמו כאדם מתון, שדרכו שונה מזו של ערפאת. וכך התמזל מזלו של עבאס להיות במקום הנכון, בזמן הנכון, כאשר מלחמת הטרור שיזם ערפאת מיצתה את עצמה. מה שהחל במבצע "חומת מגן", במרץ 2002, נמשך בכיבוש הערים הגדולות ביו"ש בידי צה"ל ובעקירת תשתיות הטרור של הרש"פ ושל חמאס באמצעות הפעילות הענפה של כוחות צה"ל בשיתוף עם השב"כ.

באווירה החיובית שנוצרה ובתפקידו כאיש ה"רפורמה", ובעקבות לחץ אדיר מצד ארה"ב והקוורטט, דחף עבאס לקיום בחירות כלליות ברש"פ בראשית שנת 2006, שבהן ישתתפו כל "הפלגים הפלסטיניים" – שם קוד פלסטיני להשתתפות חמאס ושאר ארגוני הטרור.

עבאס הבטיח לממשל האמריקני זכייה מוחצת של מפלגתו, פת"ח. אולם אף שקיבל לשם כך מיליוני דולרים מהממשל האמריקני, הוא כשל, וחמאס – באמצעות הקלפי – השתלט על הרש"פ. תוצאה זו לא מצאה חן בעיני אף אחד. האמריקנים, האירופים ואחרים הפסיקו להעביר מימון לרש"פ, ועבאס, כעבור זמן רב, נאלץ להדיח את ממשלת

חמאס שנבחרה. הדחה זו יצרה קרע ברור בצד הפלסטיני בין אנשי עבאס־פת"ח, ששלטו בשטחים שבשליטת הרש"פ ביו"ש, לבין אנשי אסמאעיל הנייה־חמאס, ששלטו ברצועת עזה.

הקרע לא היה על רקע אידאולוגי. גם פת"ח וגם חמאס המשיכו לאחוז בחזון של השמדת מדינת ישראל. הוויכוח ביניהם היה רק על הדרך, על עוצמת השימוש בטרור ככלי להשגת החזון, ועל השאלה מי ישלוט במיליארדי השקלים שהרש"פ גלגלה מדי שנה בשנה, אם מתרומות מהקהילה הבין־לאומית ואם מכספי המיסים שישראל גובה ומעבירה לרש"פ.[25]

וכך, במחצית שנת 2007, מדינת ישראל ועבאס מצאו את עצמם מול אויב משותף: חמאס. כדי לרכז כוחות ומאמצים אל מול האויב המשותף הסכים ראש ממשלת ישראל דאז, אהוד אולמרט, לכרות את "הסכם המבוקשים".

כאמור לעיל, במהלך מלחמת הטרור שהחלה בספטמבר 2000 ונמשכה עד 2005, השתתפו מאות רבות של מחבלים מהזרועות השונות של פת"ח. ממשלת אולמרט, שהעדיפה לקדם שיחות והסדרה מול עבאס והרש"פ, החליטה שנכון לוותר על המשך המרדף אחר אותם מחבלים רצחניים, ושעדיף לפעול איתם יחד מול האויב המשותף. וכך, במסגרת "הסכם המבוקשים" שהושג ביולי 2007, הוחלט שמדינת ישראל לא תפעל עוד להביא לידי מעצרם של אותם מחבלים כל עוד הם נמנעים מהמשך עיסוק בטרור.

עבאס ניצל את ההזדמנות לא רק כדי לשווק את ההישג האדיר שהצליח לחלץ מאולמרט, אלא גם כדי לפעול לשילובם של חלק מאותם מחבלים לתוך שורות מנגנוני הביטחון.[26] וכך, בהינף יד, המחבלים הרוצחים שהיה להם חלק פעיל במערכה נגד ישראל הפכו לדמויות מרכזיות במנגנוני הביטחון של הרש"פ.

מקרה זה אינו עומד בפני עצמו, אלא הוא חלק ממדיניות עקבית של שילוב מחבלים במנגנוני הביטחון הפלסטיניים. דוגמה בולטת לכך התרחשה בשנת 2020. כחלק ממאמצי הרש"פ להסוות את תשלומי התגמול למחבלים (לנוכח הלחץ הבין־לאומי ו"חוק הקיזוז" הישראלי),

אישר עבאס להטמיע מחבלים משוחררים ישירות בתוך שורות המנגנונים.[27]

מהלך זה, שהמיר את "משכורות המחבלים" בשכר צבאי רשמי, יצר מצב אבסורדי שבו המשימה המבצעית של סיכול טרור ומעצר פעילי חמאס הופקדה בידיהם של פעילי פת"ח בעלי רקע פח"עי עשיר. בכך, למעשה, עבאס "הפקיד את השמנת בידי החתול", בהעניקו למחבלים משוחררים כלי נשק וסמכויות אכיפה, וכל זה בחסות החוק.

אימון מנגנוני הביטחון של הרש"פ בידי ארה"ב

בינואר 2005, לאחר שנבחר ליו"ר הרש"פ, התלונן עבאס לפני ישראל וארה"ב כי מנגנוני הביטחון שירש מערפאת אינם די מיומנים או מצוידים להילחם נגד ארגוני המחבלים למיניהם. באותם הימים עוד הצליח עבאס למתג את עצמו כמנהיג שונה מערפאת, שאינו דוגל בטרור.

כדי לתת מענה לתלונות של עבאס, ולאחר שכל הגורמים הנוגעים בדבר נפלו שבי בשקריו, הוחלט להקים את המנגנון האמריקני לתיאום ביטחוני עבור ישראל והרש"פ, ה־USSC.[28]

אימוני המוסד לאימונים צבאיים כללים של הרשות הפלסטינית (האתר הרשמי)

בעקבות ניצחונו של חמאס בבחירות האחרונות ברש"פ בשנת 2006, ובעקבות המשבר שנוצר אז, החלה ארה"ב לממן ולאמן את מנגנוני הביטחון של הרש"פ ביו"ש. על פי הנטען, האויב של ישראל – חמאס – הפך גם לאויב של הרש"פ שבשליטת פת"ח, וכך נוצר מצג שווא ולפיו אם רק ייבנה ברש"פ כוח חזק יותר, הוא יוכל להילחם באויב המשותף.

וכך, על פי דוח של המשרד לאחריות ממשלתית,[29] בין 2007 למאי 2010 תרמה ארה"ב 392 מיליון דולר לרש"פ עבור מנגנוני הביטחון.[30] 160 מיליון דולר שימשו להכשרות, 89 מיליון דולר הוצאו על רכישת אמצעים אל־הרג, 99 מיליון דולר שימשו לשיפוץ ולבנייה של מחנות, ועוד 22 מיליון דולר נתרמו לצורך בניית יכולות במשרד הפנים של הרש"פ.[31] בדוח צוין כי אף שלטענת אנשי המנגנון חל שיפור ביכולות התיאום הביטחוני, לא ברור כיצד תרמה היוזמה להשגת מטרותיה משום שלא נקבעו מדדים שאפשר לכמתם.

הסיוע הביטחוני של ארה"ב לרש"פ נמשך עד עצם היום הזה, ובכלל זה אף כחריג לחוק טיילור פורס.

חוק טיילור פורס, שנחקק במרץ 2018, מתנה את רוב הסיוע הכלכלי הישיר של ארה"ב לרש"פ בהפסקה מוחלטת של מדיניות התגמול למחבלים ("Pay for Slay"). אך הסיוע הביטחוני לרש"פ הוחרג, ולא נכלל בחוק. כך, מתוך התחייבות כוללת של כ־1.319 מיליארד דולר לאורך השנים, מומשו בפועל מעט פחות ממיליארד דולר.[32] המשך הענקת הסיוע יוצר מצב שבו ארה"ב מוסיפה לתחזק את מנגנוני הרש"פ, חרף סירובה העיקש לחדול ממימון ישיר ותשלום תגמולים לפעילי טרור ומשפחותיהם.

אימונים של כוחות הביטחון הפלסטיניים בידי אחרים

כחלק מהמגמה הכללית להכשיר את מנגנוני הביטחון הפלסטיניים עברו הכוחות במהלך עשרים השנים האחרונות, בעיקר מאז 2005, אימונים והכשרות במסגרות שונות. אחת המסגרות המרכזיות היא EUPOL COPPS,[33] גוף שמובל על ידי האיחוד האירופי.

באופן רשמי נועדה התוכנית לתמוך ברפורמה ופיתוח של "המשטרה האזרחית" ולחזק את מערכת אכיפת החוק. אולם אף שהושקעו במהלך השנים עשרות מיליוני אירו, הציבור הפלסטיני אינו חש בשינויים – כך על פי הסקרים התקופתיים של המכון לסקר דעת קהל PCPSR. מעבר לתחושות הציבור, כל אימת שעוסקים בעוד אחת מתוכניות הרפורמה האין־סופיות של הרש"פ, ההתמקדות במערכת אכיפת החוק, על כל רבדיה והיבטיה, היא אחד המוקדים המרכזיים.

הפיכת מנגנוני הביטחון של הרש"פ לכוח צבאי

הרש"פ מצידה אינה מסתירה את העובדה שהיא הקימה, הלכה למעשה, כוח צבאי. בטלוויזיה ובפרסומים אחרים היא מתגאה בכך ומציגה לראווה את פועלו של "צבא פלסטין".[34] באחד הסרטונים אף התראיין גורם בכיר על רקע שמו "המוסד **לאימונים צבאיים** כלליים".

במסגרת זו, תרגיל הסיום של קורס הקצינים האחרון כלל מסעות ארוכים ואפילו תרחיש של עצירת רכב והוצאת יושביו בידי חיילי הרש"פ – בדומה לתמונות של חטיפת ישראלים בשבעה באוקטובר.[35]

לצד האימונים הצבאיים במתקניהם, חלק מאנשי מנגנוני הביטחון של הרש"פ עוברים הכשרה נוספת בידי גורמים עוינים אחרים.

כך, למשל, במאי 2024 חשף[36] אתר "הקול היהודי" כי קצינים רבים מכוחות הביטחון הפלסטיניים עברו הכשרה צבאית לכל דבר ועניין באקדמיה הצבאית בפקיסטן. ההכשרה כללה אימוני שריון, אימוני ארטילריה – ובהם ירי טילי כתף, ירי במקלעים כבדים, צליפה, צניחה ועוד.

בינואר 2025 השתתפו באימונים לא פחות מ־49 צוערים של צבא הטרור.[37] בהתייחסם לאימונים אלו אמר אחד המשתתפים[38] כי הם הכשירו אותו להפוך מאזרח לחייל. משתתף אחר מסר[39] כי לאחר שיסיים את האימונים ויחזור ליו"ש, הוא יוכל לחלוק את הידע שרכש עם "הכוחות בבית". עוד משתתף ציין[40] כי קיבל "מוטיבציה לחזור למדינה שלו, להגן על עמו ולשרת את המדינה".

בהמשך אף חשף[41] ארגון "רגבים" כי אחד מאנשי מנגנוני הביטחון שעברו את ההכשרה בפקיסטן, אחמד עלאונה, השתתף הוא עצמו בפיגועים רבים. על פי הנטען חוסל עלאונה בידי כוחות צה"ל בפעילות מבצעית נגד טרור בעיר ג'נין בספטמבר 2022.[42]

חשוב לציין שגם כוחות חמאס עברו אימונים בצבא פקיסטן, שאף הקים מחנה אימונים ברצועת עזה.[43]

מחבלי חמאס שעברו אימונים בצבא פקיסטן (News Bharati)

בשתי התמונות למעלה ובתמונה העליונה בעמוד הבא: כוחות פלסטיניים מתאמנים בצבא פקיסטן.

(Arab News Pakistan/ צילום מסך YouTube)

צוער פלסטיני עובר אימון בשימוש במטול RPG בצבא פקיסטן. (צילום מסך/TikTok)

התחמשות צבא הרש"פ באישור ממשלות ישראל

חוסר המהימנות הבסיסית של הרש"פ הוכח שוב ושוב כאשר זו נמנעה בעקביות מלממש את חובתה המהותית להיאבק בטרור ככלל. הרש"פ בחרה לפעול, באופן ממוקד, רק נגד גורמים שאיימו על יציבותה הפוליטית ועל שלטון פת"ח, בעוד כלפי תשתיות טרור אחרות נהגה באוזלת יד מכוונת. חרף זאת המשיכו ממשלות ישראל לאורך השנים לאשר את התעצמותם של מנגנוני הביטחון הפלסטיניים, ובכלל זה אספקת אמצעי לחימה וכלי רכב ממוגנים וחדישים.

ההידרדרות במדרון החלקלק של הסיוע הביטחוני אינה תופעה חדשה. ראשיתה לפני שנים רבות, וסימניה ניכרים בשורה של החלטות עבר. להלן מספר דוגמאות בולטות:

- **ביולי 2007**, במקביל למצג השווא של עבאס כאילו הוא מעוניין להילחם בחמאס, ולצד הסכם המבוקשים שנזכר לעיל, ממשלת ישראל בראשות אהוד אולמרט אישרה לרש"פ לקבל 1,000 רובים מירדן.[44]

- **במאי 2008**, לצד הצעתו להקים מדינה פלסטינית בשטח גדול יותר מהשטח של רצועת עזה ויו"ש לפני מלחמת ששת הימים,[45]

כלי הרכב המשוריינים שהועברו לרש"פ (Maan News)

אישר אולמרט להעביר לרש"פ עוד 1,000 כלי נשק מסוג קלצ'ניקוב ועשרות אלפי כדורים.[46]

- **בדצמבר 2016** אישרו ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר הביטחון אביגדור ליברמן להעביר לרש"פ עוד חמישה כלי רכב משוריינים.[47]

- **במאי 2019** אישרה הממשלה, בראשות בנימין נתניהו, להעביר לרש"פ עוד עשרה כלי רכב משוריינים.[48]

- **בספטמבר 2023**, ימים אחדים לפני טבח שבעה באוקטובר, בעוד המדינה שרויה עמוקות בקונספציה ולפיה חמאס מורתע ואפשר לעבוד עם הרש"פ, דווח כי הרש"פ קיבלה 1,500 כלי נשק ועוד שמונה כלי רכב משוריינים, שנתרמו על ידי הממשל האמריקני.[49]

חיילי הרש"פ עם כלי נשק וכלי רכב משוריינים חדשים (Ariel Oseran/@ariel_oseran/X)

יש לציין כי לאחר פרסום הדיווח הכחיש ראש הממשלה נתניהו כי הועברו כלי נשק חדשים לרש"פ, והדגיש שהעברת כלי הרכב המשוריינים נעשתה כדי לממש התחייבות שניתנה על ידי הממשלה הקודמת.[50]

הקושי הגדול לגלות כמה אישורים נתנה ישראל לרש"פ להתחמש בכלי

נשק ובציוד לחימה חדש, ועל אילו היקפים מדובר, נובע מהעובדה שגורמי הביטחון הישראליים אינם ממהרים לחשוף את המידע.

כך, למשל, פנייה של ארגון "לביא" למשרד הביטחון ולצה"ל מכוח חוק חופש המידע, בניסיון לברר כמה אישורים ניתנו וכמה כלי נשק הועברו באישור לרש"פ, לא נענתה. צה"ל הפנה את הפונים למשרד הביטחון. משרד הביטחון הפנה אותם לפיקוד המרכז. מפיקוד המרכז הם הופנו ליחידת מתאם פעולות הממשלה בשטחים (מתפ"ש). מתפ"ש לא השיב לפונים, ואף לא לעיתונאים שפנו גם הם.[51]

היות שלא מתקבל על הדעת כי לגורמי משרד הביטחון, ובכללם המשרד עצמו וגורמי צה"ל, כולל פיקוד מרכז ומתפ"ש, אין רישום סדור ומעקב אחר כל כלי נשק שמועבר לרש"פ, כל פריט ואמצעי לחימה וכל רכב משוריין, המסקנות מהיעדר המענה יכולות להיות מגוונות.

המסקנה החיובית ביותר היא שעקב תקלה ברישום, מידע שהיה בנמצא אבד בטעות. המסקנה השלילית ביותר היא שהמידע קיים, אך מסירתו הייתה גורמת מבוכה לגורמי הביטחון ולגורמים אחרים. יש לחדד ולהדגיש כי בשום שלב של הפנייה לא טענו המשיבים, כפי שיכלו אולי לטעון, כי המידע קיים אך הוא חסוי. השתיקה בהקשר הזה הייתה רועמת.

התיאום הביטחוני

גורמים רבים, ובכללם לעיתים גורמי ביטחון, נוהגים להצביע על חשיבות התיאום הביטחוני בין ישראל לבין הרש"פ. תיאום ביטחוני זה מבוסס על שיתוף הפעולה עם מנגנוני הביטחון של הרש"פ.

שבחים לחוד ומציאות לחוד.

חרף המילים המעודדות, המציאות מלמדת שמנגנוני הביטחון של הרש"פ מסייעים לגורמי הביטחון הישראליים רק כדי להיפטר מיריביהם הפוליטיים. כך, ארגון פת"ח, בראשות מחמוד עבאס, ששולט ברש"פ (לפחות ביו"ש) מאז הקמתה, שמח לשתף פעולה כדי לסייע לישראל

לעצור פעילים של חמאס ושל הג'יהאד האסלאמי, אך נמנע מלשתף פעולה בכל הנוגע למחבלים מארגון פת"ח, מהחזית העממית ומשאר ארגוני הטרור החברים באש"ף.

מבחינת הפת"ח/הרש"פ, בכסות "התיאום הביטחוני" מתאפשרת הצגת כוונות כנות, כביכול, בנוגע למאבק בטרור, וזאת אך ורק כאשר ישראל היא שפועלת לעצור את המחבלים הלכה למעשה. במצב זה, הרש"פ/פת"ח נמנעים מלמלא את חובותיהם האמיתיות, נמנעים מלהתחכך עם האוכלוסייה הפלסטינית, ובד ובד משמיצים את מדינת ישראל בשל מעצרי מחבלים.

כסות "התיאום הביטחוני" אף מאפשרת לקבל כספים מתורמים זרים.

החולשה, שלא לומר מצג שווא, של התיאום הביטחוני אף נחשפו פעמים רבות כאשר הרש"פ החליטה להקפיא את התיאום. כך, למשל, במאי 2020, על רקע קידום "תוכנית המאה" של הנשיא טראמפ, החליט עבאס להקפיא את התיאום הביטחוני. אף שההקפאה נמשכה חודשים ארוכים, היא לא הביאה לידי עלייה בהיקף הטרור.

לעומת זאת, בשנת 2022, כאשר חודש התיאום הביטחוני ושב לפעול במלוא המרץ, נרצחו 31 בני אדם בידי מחבלים פלסטינים. בכך הפכה 2022 לשנה הקטלנית ביותר מאז 2014–2015. גם אז לא מנע התיאום הביטחוני, שהיה כביכול במיטבו, את גל פיגועי הדריסה והסכינאות שבמהלכו נרצחו עשרות ישראלים.

ההיערכות לתרחיש "היפוך קנים"

תרחיש הבלהות שבו מנגנוני הביטחון של הרש"פ, ובכללם הגוף שהיא מכנה "צבא מדינת פלסטין", משילים מעליהם את מצג השווא של שיתוף הפעולה ומפנים את כלי נשקם נגד ישראל, מוכר במערכת הביטחון בכינוי "היפוך קנים".

אין מדובר בחשש תיאורטי בלבד, אלא בתרחיש הנסמך על תקדים היסטורי כואב: מלחמת הטרור (האינתיפאדה השנייה) שיזם ערפאת,

שבה פעילי המנגנונים היו חוד החנית במתקפות שהובילו להירצחם של יותר מאלף ישראלים.

המונח "היפוך קנים" כשלעצמו מגלם חלק ניכר מהתפיסה השגויה בנוגע למנגנוני הביטחון של הרש"פ: ביסודו ההנחה כי כלי הנשק שלהם מופנים כיום כלפי המחבלים הפלסטינים ובכך משמשים מגן עבור ישראל, וכי כדי לסטות ממצב זה יידרש מהלך מכוון של "היפוך קנים". המציאות, כידוע, שונה בתכלית.

למרות העובדה שהרש"פ מחויבת להילחם נגד גורמי הטרור הפלסטינים, ואף שקיבלה את כל האמצעים הדרושים לשם כך, היא מעולם לא עשתה כן למעט פעמים מועטות. לפי גישת הרש"פ, ה"משטרה הפלסטינית", שעל הקמתה סוכם בהסכמי אוסלו, לא הייתה אלא "סוס טרויאני" – כפי שהודה פייסל אל חוסייני – שנועד לבנות את הצבא של מדינת פלסטין המתהווה.

ועם זאת, מדי פעם בפעם מתפרסם דיווח על דיון בנוגע לתרחיש "היפוך קנים", וזאת בדרך כלל בוועדת החוץ והביטחון של כנסת.

דיון כזה התנהל בעיצומה של מלחמת חרבות ברזל, בדצמבר 2023. אז דווח[52] שראש הממשלה נתניהו אמר כי "הסכם אוסלו היה אם כל חטאת. ההבדל בין חמאס לרשות הפלסטינית הוא רק שחמאס רוצה להשמיד אותנו כאן ועכשיו והרשות רוצה לעשות את זה בשלבים. אנחנו משתפים איתם פעולה נגד חמאס כשזה משרת את האינטרס שלהם ושלנו ועד גבול מסוים. החלטנו לפני מספר חודשים שאנחנו לא רוצים שהם יקרסו כדי שחמאס לא יעלה גם ביו"ש". ראש הממשלה הוסיף כי "תרחיש היפוך הקנים מוכר לנו והוא נמצא על השולחן. אנחנו דנים עליו".

בעקבות הדיון לא דווח על צעדים אופרטיביים.

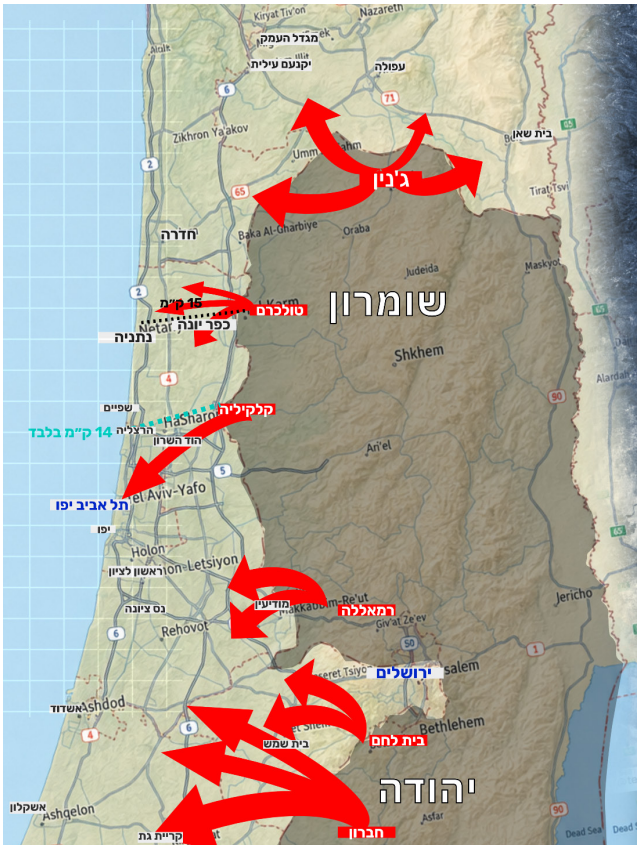
דיון נוסף בוועדת החוץ והביטחון התקיים בדצמבר 2024,[53] לאחר שחיילי צבא הרש"פ תועדו מחזיקים ב־RPG.[54]

גם בעקבות דיון זה לא דווח על צעדים אופרטיביים מצד הממשלה או גורמי הביטחון.

היקף הסכנה — 22 ק"מ

כאמור לעיל, הנקודה הרחוקה ביותר שחוליית המחבלים הגיעה אליה בטבח שבעה באוקטובר הייתה העיר אופקים, 22 ק"מ מרצועת עזה. בעוד באזור עוטף עזה היה היקף האוכלוסייה הישראלית קטן יחסית, בשטח שמסביב ליו"ש – 22 ק"מ לכיוון צפון, מערב ודרום – מתגוררים מיליוני אזרחים.

כל הנא, זכר 340,000 ב – שהוגא הם, שהו הסגלה, לקופס, שהוט הגא הוכסם לופא ווגלק וגלא, ל"ש לשגלק, לכ שהוגא הכלגלט שהוגא:

כ-500,000 תושבים, בעיקר בערים הגדולות באזור השרון, ולאורך כביש 15 ובכביש 60 בגוש עציון.

אבוי מהמרחק הזה, אפשר לזהות בבירור את הקלקיליה הקטנה, הנמצאת ממש על הגבול עם השטחים הפלסטיניים. מרחק של 14 ק"מ בלבד מהמרכז הכלכלי של ישראל, ומרחק של 9 ק"מ בלבד מהמרכז הדמוגרפי של ישראל. קלקיליה, כמו שאר הערים הפלסטיניות שנמצאות בקרבת הגבול עם ישראל, נמצאת בשטח שנקרא "שטחי A", שבהם הרשות הפלסטינית אחראית על הביטחון הפנימי והסדר הציבורי.

פריצה מהאזור המרכזי והדרומי של יו"ש מסכנת, בין השאר, את תושבי ירושלים, מודיעין, בית שמש, קריית גת, באר שבע ויישובים רבים אחרים – סה"כ כשני מיליון אזרחים, לפי הערכות שונות, כפי שמוצג בתרשים הבא:

חשוב להדגיש שהתרחיש המוצג בדוח זה אינו מביא בחשבון גם פעולה לכיוון פנים יו"ש, שעלולה לסכן עוד מאות אלפי בני אדם שנוסעים בכבישים ואשר מתגוררים ביישובים השונים. הסיבה לכך אינה התעלמות מכוונת מסיכון זה, אלא הרצון להתמקד בפריצה מעבר למה שמכונה "הקו הירוק" כדרך פעולה אפשרית וסבירה.

סיכום, מסקנות והמלצות

מהפרת הסכמים ועד לבניית צבא טרור

הנתונים המוצגים במחקר זה מציירים תמונה חד־משמעית של קריסה טוטאלית של הפיקוח הביטחוני על הרש"פ. מה שהוגדר בהסכמי אוסלו "כוח שיטור" מוגבל (30,000 איש לכל היותר) הפך ל"מפלצת צבאית" המונה כיום כ־70,000 חמושים – חריגה של כ־133% מהסדר הכוחות המקורי בכללותו – ויותר מ־50,000 חמושים ביו"ש בלבד, בכ־400% יותר מסדר הכוחות שהיה אמור להיות ביו"ש (רק 12,000 שוטרים).

גם בתחום האמל"ח המציאות רחוקה ממה שסוכם: במקום 4,000 רובים ביו"ש, המנגנונים מחזיקים כיום בעשרות אלפי כלי נשק, כלי רכב ממוגנים ואמצעים צבאיים כבדים (ובכללם RPG וטילי כתף שתועדו), המיועדים למלחמה בשטח בנוי וללחימה נגד צבא סדיר, ולא למשימות שיטור אזרחיות.

בדומה לעבר, צבא הטרור שבנתה הרש"פ עתיד להפנות את כלֵי נשקו כלפי אזרחי מדינת ישראל. בשל אופיו של הכוח, גודלו ויכולותיו, פלישה של צבא טרור זה צפונה, מערבה ודרומה תסכן מיליוני אזרחים. ממדי ההרס וההרג בתוך יישובי הקו הירוק אף עלולים לעלות במידה ניכרת על ממדי הזוועות של טבח שבעה באוקטובר.

כפי שחווינו על בשרנו באירועי טבח שבעה באוקטובר, אמירות מרגיעות מצד גורמי הביטחון והערכות אופטימיות של גורמי המודיעין והשב"כ אינן מבטיחות דבר. כלל בסיסי הן במאבק בטרור והן במלחמה הוא שהאויב שם דגש מיוחד על אלמנט ההפתעה, ואין אפשרות למנוע כל התקפה.

מסקנות אופרטיביות

- כישלון הפיקוח הישראלי: העובדה שגורמי הביטחון בישראל אינם מסוגלים (או אינם מעוניינים) לספק נתונים על כמות הנשק שאושר להעבירה לרש"פ מעידה על אובדן שליטה ועל מדיניות מכוונת של עצימת עיניים.

- קונספציית התיאום הביטחוני: מדינת ישראל שבויה בקונספציה ולפיה חיזוק המנגנונים נועד להילחם בחמאס ולכן הוא אינטרס ישראלי. בפועל, המנגנונים משמשים "חממה" למחבלים (כפי שמעידים הנתונים ולפיהם 12% מהאסירים הביטחוניים מגיעים משורותיהם), שמתאמנים לקראת מתווה של "היפוך קנים" – מתקפה משולבת על יישובי מרכז הארץ ויו"ש.

- איום 22 הק"מ: המרחק הזעום בין מרכזי האוכלוסייה של ישראל לבסיסי צבא הטרור של הרש"פ (14–22 ק"מ) הופך כל התלקחות פוטנציאלית לאיום קיומי מיידי על מיליוני אזרחים, במודל העולה בהיקפו וברצחנותו על טבח שבעה באוקטובר.

המלצות למקבלי ההחלטות

לנוכח חומרת האיום על ממשלת ישראל לאמץ אסטרטגיה של "פירוק ופירוז" במקום "הכלה וחימוש":

- פירוק מיידי של הרש"פ מאמל"ח התקפי: יש לבטל כל אישור להעברת נשק, תחמושת או כלי רכב ממוגנים לרש"פ. יש לדרוש מהרש"פ להעביר לישראל, לאלתר, אמל"ח שחורג מהסכמי אוסלו (כגון מקלעים כבדים, RPG ואמצעי חבלה).

- צמצום כוח אדם: יש להתנות כל סיוע כלכלי או אזרחי לרש"פ בצמצום סדר הכוחות של המנגנונים לרמה המקורית המוסכמת (12,000 ביו"ש).

- פיקוח ושקיפות: יש להקים מנגנון פיקוח ישראלי עצמאי שיבצע

ביקורות פתע במחסני האמל"ח ובבסיסי האימונים. יש לחשוף לפני הציבור והכנסת את כל הנתונים ההיסטוריים בדבר מתן אישורים להעביר כלי נשק לידי הרש"פ.

- סגירת בסיסי אימונים של צבא הטרור: יש לדרוש מהרש"פ לסגור לאלתר כל מתקן, בסיס אימונים או מוסד שתפקידם להעביר אימונים צבאיים.

- שינוי תפיסת ההגנה ביו"ש ובקו התפר: נדרשת היערכות מבצעית של צה"ל לתרחיש "היפוך קנים" לא כחשש תיאורטי, אלא כאיום המרכזי. יש לבנות מכשולים פיזיים ולהגדיל במידה ניכרת את הכוחות בקו התפר, בהנחה שביום פקודה מנגנוני הרש"פ יהיו האויב הראשון שיפתח באש.

- הפסקת אימונים על ידי גורמים זרים: יש להפנות לארה"ב ולאיחוד האירופי דרישה דיפלומטית תקיפה להתנות את משך האימונים שהם מממנים ומבצעים עבור מנגנוני הביטחון של הרש"פ בכך שהרש"פ תצמצם את היקף המנגנונים לשיעורים שנקבעו בהסכמי אוסלו. בד בבד יש להעמיד לדין ולהעניש במלוא החומרה כל אדם מקרב מנגנוני הביטחון של הרש"פ שעובר אימונים צבאיים בחו"ל, ובכלל זה פקיסטן.

- לסיכום: המשך ההתעלמות מהתעצמותו של "צבא הטרור של הרש"פ" פירושו הימור מסוכן על חייהם של מיליוני ישראלים. הכתובת נמצאת על הקיר, במרחק של פחות מ־22 ק"מ מלב המדינה. הסכנה ממשית וקרובה. כדי למנוע אסון גדול בהרבה מטבח שבעה באוקטובר, שומה עלינו לנקוט יוזמה ולהקדים תרופה לספירת הקורבנות בטבח הבא.

נספח

الأفعال الإجرامية المبلغ عنها في الضفة الغربية* حسب نوع الفعل الإجرامي والمنطقة، 2024

Reported Criminal Offenses in West Bank * by Type of Criminal Offence, 2024

Type of Criminal Offense	الجرائم لكل 100 ألف من السكان في الضفة الغربية Criminal offenses per 100 thousand of the population in the West Bank	عدد الأفعال الإجرامية Number of Reported Criminal Offenses	نوع الفعل الإجرامي
Murder\ Attempt	12.6	379	قتل/شروع في قتل
Kidnapping \ Attempt	4.4	131	خطف/محاولة خطف
Rape\ Attempt	3.1	92	اغتصاب/محاولة اغتصاب
Assault	323.4	9,707	اعتداء على الغير
Assault on Private and Public Properties	138.0	4,141	اعتداء على الممتلكات الخاصة/العامة
Harming \ Immoral Offenses	102.3	3,072	إيذاء/أخلاقية
Using or Trading Narcotic Drugs	56.0	1,682	مخدرات
Theft\ Robbery	267.2	8,019	سرقة/سطو
Forgery \ Fraud	62.5	1,876	احتيال/تزوير
Prejudice the Course of Justice	33.0	991	الإخلال بسير العدالة
Assault Government Employees	21.9	658	اعتداء على موظفي القطاع العام
Possessing \ Trading with Expired Food or Medicine	0.7	22	حيازة/بيع أغذية أو أدوية فاسدة
Arson	7.2	215	حريق جنائي
Unlawful Possession of Arms\Shooting	11.5	344	حيازة سلاح بدون ترخيص/إطلاق نار
Suspected Crimes	28.5	856	جرائم مشتبه فيها
Crimes Against Public Order	77.8	2,334	جرائم ضد النظام العام والقانون
Crime of breach of trust\ corruption	31.8	954	إساءة ائتمان/فساد/رشوة
Threat	153.8	4,615	تهديد
Total	**1,335.6**	**40,088**	**المجموع**

* Data excluded those parts of Jerusalem, which were illegally annexed by Israel in 1967.

* البيانات لا تشـــمل ذلك الجزء من محافظة القدس الذي ضـــمته إسرائيل عنوة بُعيد احتلالها الضفة الغربية العام 1967.

הערות

1. הסכם הביניים הישראלי־פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה, וושינגטון, 28 בספטמבר 1995 (להלן: הסכם הביניים).
2. Palestinian Central Bureau of Statistics, *Statistical Yearbook of Palestine 2025* (28 בדצמבר 2025). הנתונים הרלוונטיים מובאים גם בנספח למחקה.
3. הסכם הביניים, נספח I. זמין בכתובת: https://gov.il/en/pages/the-israeli-palestinian-interim-agreement-annex-i.
4. נוסף על כך הוקם גם משמר חופים, שאינו רלוונטי למחקר זה.
5. הסכם הביניים, נספח I, סעיף IV(4)(ד).
6. במקור: "rifles".
7. ממשלת מדינת ישראל והארגון לשחרור פלסטין (אש"ף), הסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (*Agreement on the Gaza Strip and the Jericho Area*), קהיר, 4 במאי 1994 (להלן: הסכם עזה–יריחו).
8. United States General Accounting Office (GAO), *Israeli–Palestinian Agreements: U.S. Assistance and Monitoring*. זמין בכתובת: https://gao.gov/assets/nsiad-96-23.pdf.
9. הסכם עזה–יריחו, נספח I, סעיף III(3)(ג).
10. Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA).
11. Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA), *The Palestinian Security Sector*, ירושלים, נובמבר 2021. זמין בכתובת: https://passia.org/media/filer_public/4d/59/4d59b0e4-c9b2-4f1c-a466-4b7678799c44/palestinian_security_sector_english.pdf.
12. שם.
13. שם.
14. שם.
15. ראשי התיבות באנגלית: PASF (Palestinian Authority Security Forces).
16. PASSIA, *The Palestinian Security Sector*. זמין בכתובת: https://passia.org/

media/filer_public/4d/59/4d59b0e4-c9b2-4f1c-a466-4b7678799c44/palestinian_security_sector_english.pdf.

17. שם.
18. שם.
19. שם.
20. Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF), *A Comprehensive Reference Guide to the Palestinian Security and Justice Sectors*, רמאללה: DCAF, 2024.
21. שם.
22. הסכם הביניים, נספח I. זמין בכתובת: https://gov.il/en/pages/the-israeli-palestinian-interim-agreement-annex-i.
23. מדינת ישראל, ילקוט הפרסומים, מס' 5041, 24 בדצמבר 2001. זמין בכתובת: https://nbctf.mod.gov.il/he/Announcements/Documents/yalkut-5041.pdf.
24. מוריס הירש, "האם הסיוע האמריקאי לרשות הפלסטינית מתדלק את הטרור?", המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון, 13 ביולי 2025. זמין בכתובת: https://he.jcfa.org/is-u-s-aid-to-the-palestinian-authority-fueling-terror.
25. מוריס הירש, "ההטעיות הפלסטיניות ביחס לגביית מיסים בהסכמי אוסלו", המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון, 4 בנובמבר 2024. זמין בכתובת: https://he.jcfa.org/palestinian-deceptions-regarding-tax-collection-in-the-oslo-accords.
26. PASSIA, *The Palestinian Security Sector*. זמין בכתובת: https://passia.org/media/filer_public/4d/59/4d59b0e4-c9b2-4f1c-a466-4b7678799c44/palestinian_security_sector_english.pdf.
27. מוריס הירש, "Abbas' latest joke: Appoint terrorists to fight terror", Palestinian Media Watch, 1 באוקטובר 2020. זמין בכתובת: https://palwatch.org/page/18260.
28. United States Security Coordinator for Israel and the Palestinian Authority (USSC), "About Us", U.S. Department of State, ארכיון האתר לשנים 2017–2021. זמין בכתובת: https://2017-2021.state.gov/about-us-united-states-security-coordinator-for-israel-and-the-palestinian-authority.
29. שמו באנגלית: United States Government Accountability Office (GAO).

30. United States Government Accountability Office (GAO), *Palestinian Authority: U.S. Assistance Is Training and Equipping Security Forces, but the Program Needs to Measure Progress and Faces Logistical Constraints*, דוח מס' GAO-10-505, וושינגטון, מאי 2010. זמין בכתובת: https://gao.gov/assets/gao-10-505.pdf.
31. שם.
32. הירש, "האם הסיוע האמריקאי לרשות הפלסטינית מתדלק את הטרור?". זמין בכתובת: https://he.jcfa.org/is-u-s-aid-to-the-palestinian-authority-fueling-terror.
33. European Union Mission for the Support of Palestinian Police and Rule of Law (EUPOL COPPS), "The Mission". זמין בכתובת: https://eupolcopps.eu/page/mission/en.
34. Palestine Mubasher Channel – قناة فلسطين مباشر, "هيئة التدريب العسكري لقوى الأمن: تطوير دائم لرفع كفاءة المنتسبين" [סרטון], Facebook, 2024. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://facebook.com/watch/?v=882309987540632; קול האמת, "אימוני כוחות הביטחון הפלסטיניים בפקיסטן" [סרטון], קול האמת. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://kolhaemet.co.il/video/164932.
35. ערוץ 14, "מטריד: תרגיל חריג בקורס הקצינים של הרשות הפלסטינית מדמה חטיפה מרכב" [סרטון], YouTube, 6 בינואר 2026. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://youtube.com/watch?v=5oPqZxH_0ic.
36. אלחנן גרונר, "חשיפה: אימוני ארטילריה ושריון בפקיסטן – כך מוקם 'צבא פלסטין' מתחת לאף של ישראל", הקול היהודי, 26 בינואר 2025. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://hakolhayehudi.co.il/item/security/חשיפה__אימוני_ארטילריה_ושריון_בפקיסטן__כך_מוקם_צבא__פלסטין__מתחת_לאף_של_ישראל.
37. Saima Shabbir, "At Pakistan Military Academy, Palestinian cadets of today strive to become officers of tomorrow", Arab News, 28 בינואר 2025. זמין בכתובת: https://arabnews.com/node/2588065/pakistan.
38. שם.
39. שם.
40. שם.
41. מורן טל ויונה אדמוני (קובלנץ), שוטרים ביום, מחבלים בלילה: מעורבות מנגנוני הביטחון הפלסטיניים בטרור, תנועת רגבים, מרץ 2024.
42. شبكة قدس الإخبارية (Quds News Network), "والد الشاب أحمد علاونة يروي كيف تلقت العائلة خبر

ارتقاء ابنه في جنين" [סרטון], 30 בספטמבר 2022. זמין בכתובת: https://youtube.com/watch?v=d-DvDRDroLE.

43. DefenceXP, "Pak Army Training Terrorists in Hamas? Ex-Pak Envoy Raja Zafar-ul-Haq Raises Concerns", DefenceXP, 14 בינואר 2025. זמין בכתובת: https://defencexp.com/pak-army-training-terrorists-in-hamas-ex-pak-envoy-raja-zafar-ul-haq/.

44. Avi Issacharoff ו־Amos Harel, "Israel Approves Transfer of Weapons to PA", Haaretz, 26 ביולי 2007. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://haaretz.com/2007-07-26/ty-article/israel-approves-transfer-of-weapons-to-pa/0000017f-e384-d7b2-a77f-e38793e90000.

45. Itamar Marcus ו־Nan Jacques Zilberdik, "Olmert offered Abbas more than 100% of West Bank, says Palestinian Authority leader", Palestinian Media Watch, 16 באפריל 2019. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://palwatch.org/page/15619.

46. *Associated Press*, "Israel Allows Weapons Transfer to Palestinians", *Ynetnews*, 5 בספטמבר 2008. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://ynetnews.com/article/3592548.

47. TOI Staff, "Israel Said to Permit Transfer of 5 Armored Vehicles to PA Forces", *The Times of Israel*, 7 בדצמבר 2016. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://timesofisrael.com/israel-said-to-permit-transfer-of-5-armored-vehicles-to-pa-forces/.

48. יהונתן קליין, "באישור ישראל: הרשות הפלסטינית מתחמשת במשוריינים", כיפה, 21 במאי 2019. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://kipa.co.il/חדשות/ביטחון/941116-ישראל-אישרה-הכנסת-משוריינים-עבור-הרשות-הפלסטיני.

49. אסף גבור, "באישור ישראל: נשק וכלי רכב משוריינים אמריקניים הועברו לרש"פ", מקור ראשון, 12 בספטמבר 2023. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://makorrishon.co.il/news/article/290896.

50. סולימאן מסוודה, "המחווה לרשות הפלסטינית שהדליקה את הקואליציה" [כתבת וידאו], כאן חדשות, 13 בספטמבר 2023. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://youtube.com/watch?v=aysSzvpAgmo.

51. Yonah Jeremy Bob, "IDF Unaware How Many Weapons Israel Has Authorized to PA – Exclusive", *The Jerusalem Post*, 16 במרץ 2020. זמין בכתובת: https://jpost.com/israel-news/idf-unaware-how-many-weapons-israel-has-authorized-to-pa-exclusive-621186.

52. ערוץ 7, "החשש מפני 'היפוך קנים' | נתניהו: נערכים לאפשרות של לוחמה מול הרשות הפלסטינית", ערוץ 7, 12 בדצמבר 2023. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://inn.co.il/news/622863.
53. דוד גולדברג, "בהלת ה־RPG ביו"ש: סוכות מבקש דיון דחוף בוועדת חו"ב", *JDN*, 23 בדצמבר 2024. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://jdn.co.il/news/2323817/.
54. זאב גור אריה, "חשש בישראל: אנשי אבו מאזן תועדו עם טילי RPG בג'נין", *JDN*, 23 בדצמבר 2024. נצפה ב־9 ביוני 2026. זמין בכתובת: https://jdn.co.il/video/2323661/.

"מחקר מקיף על האיום ההולך וגובר."

— שירית אביטן כהן | ישראל היום

"האיום אינו מתחיל ביום המתקפה — הוא נבנה במשך שנים לנגד עינינו."

— צבי יחזקאלי

"מחקרו של הירש אינו בהכרח תחזית, אך הוא מעלה שאלות שמדינה אחראית אינה יכולה להתעלם מהן."

— דוד בן־בסט | ג'רוזלם פוסט

"ממצאי הדוח ראויים להתייחסות רצינית."

— ג'ונתן בראון | ג'ואיש פרס

סא"ל (מיל') עו"ד **מוריס הירש** מנהל את היוזמה לאחריות ורפורמה ברשות הפלסטינית במרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון. הירש שירת במשך 19 שנים בפרקליטות הצבאית כאשר בתפקידו האחרון כיהן כפרקליט איו"ש. מאז פרישתו מצה"ל, הירש שימש כראש המחלקה המשפטית במכון מבט לתקשורת פלסטינית, כיועץ צבאי בכיר ב־NGO Monitor, יועץ למשרד הביטחון ויו"ר וועדה מייעצת במשרד הפנים. הירש היה היוזם של תיקון החקיקה ולפיו ניתן לשולל אזרחות מישראלים שהורשעו בביצוע עבירות טרור, נידונו למאסר לריצוי בפועל, ומקבלים תשלום מהרשות הפלסטינית כתגמול על ביצוע מעשי הטרור.

9 789652 181794 >

JCFA
המרכז הירושלמי
לענייני חוץ ובטחון